

Zpráva ze zahraniční služební cesty

Termín služební cesty: 29. 5. – 2. 6. 2017

Místo pobytu: Bologna, Itálie; Biblioteca universitaria di Bologna, Biblioteca Salaborsa, Biblioteca d'Archiginnasio, Biblioteca di discipline umanistiche, Biblioteca del Dipartimento di Filosofia e Comunicazione – Facoltà di Lettere

Účastníci: Jana Barová, Bc. Anna Pajerská

Cílem služební cesty bylo seznámení se s provozem a strukturou knihovny nejstarší univerzity na světě.

S ředitelem univerzitní knihovny v Bologni (BUB) jsme měli domluvenou studijní služební cestu od 29. 5. – 2. 6. Při příchodu se nám věnoval sám p. ředitel Giacomo Nerozzi. Ve své kanceláři nás obeznámil s historií knihovny této nejstarší univerzity. Zakladatelem knihovny se považuje italský přírodovědec Luigi Ferdinando Marsili (1658-1730). Jeho vědecké sbírky, jak rukopisy, tak tištěné materiály, spolu i s jinými vzácnými dary se staly základem knihovního fondu.

Poté jsme měly možnost společně procházet jednotlivá oddělení a části knihovny. Vysvětloval nám, jak funguje jejich systém knihoven. Oproti našemu centralizovanému systému mají systém jednotlivých na sobě nezávislých knihoven, které mezi sebou navzájem spolupracují.

Biblioteca universitaria di Bologna (BUB)

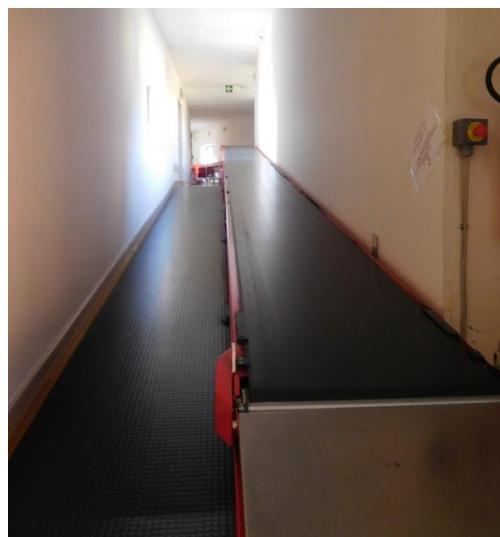
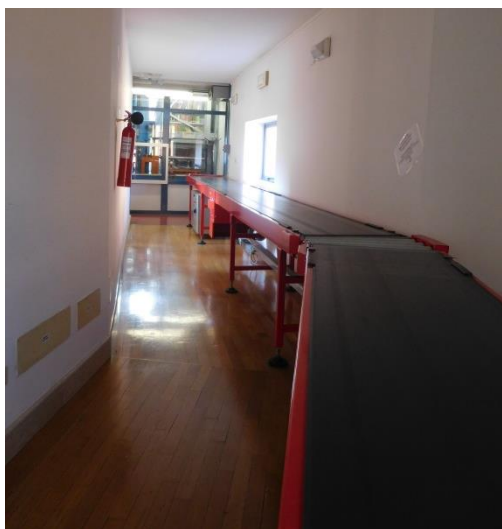

Spravuje nejstarší tisky celé univerzity. Zároveň slouží jak studentům a akademickým pracovníkům, tak široké veřejnosti. Přispívá do společného katalogu, který zahrnuje všechny knihovny regionu Bologna.

Celkem jich je přes 220 a spravují přes 4 miliony výtisků. Donedávna měly knihovny pouze společný katalog, avšak jiná pravidla, což vedlo k problémům. A proto se rozhodli vytvořit i společná pravidla, která jsou stejná jak pro knihovny, tak pro uživatele.

Povinný výtisk v Itálii uchovávají knihovny v Římě a ve Florencii. BUB zpracovává a spravuje regionální povinný výtisk. Do konce roku 2016 knihovna spadala pod správu ministerstva kultury, poté přešla pod správu univerzity.

Cílem naší návštěvy bylo výpůjční oddělení a jeho chod. Výpůjční pult je se skladem propojený elektronicky řízeným pásem.

Převážná část knih je umístěna ve věži o pěti patrech plné regálů, které obsluhuje robot. Tento systém je unikátem Itálie. Robot má čtyři ramena, dvě obsluhují spodní patra a dvě horní. Knihy mají své kódy, prostřednictvím kterých je elektronický systém na regále najde a zpětně zařadí.

Velké formáty jsou umístěny v jiné místnosti s regály větších rozměrů. Časopisy a tisk jsou umístěny ve zvláštní místnosti v elektronicky ovládaných regálech. V případě výpadku elektrického proudu, je knihovna napojena na jiný zdroj, díky kterému je chod neustále zajištěn.

Uživatel si knihu žádá elektronicky. Pokud je kniha dostupná ve stejné budově, je pro uživatele připravena k vyzvednutí do půl hodiny u výpůjčního (distribučního) pultu. Pokud čtenář požaduje knihu z jiné knihovny, termín dodání je týden. Za případné pozdní vrácení knih pokuty knihovna nevybírání, ale zablokuje možnost další výpůjčky. Žádné další poplatky v knihovně nejsou. Vše je zdarma. Jedině tehdy, pokud čtenář ztratí knihu, domlouvají se s ním na finanční náhradě. Některé knihy jsou pouze k prezenční výpůjčce. Knihovna BUB má velký počet studijních míst a je plně pokryta wifi signálem. Uživatelé se musí u vstupu prokazovat knihovní kartou. Ve studovnách je dodržován klid. Batohy si studenti odkládají v šatně u vstupu.

Stálých zaměstnanců-knihovníků má knihovna BUB 20 (nepočítají se zaměstnanci poboček – těch je kolem 200). Ostatní zaměstnanci BUB jsou z řad kooperativních pracovníků a brigádníků. Což pro knihovnu není výhodné, protože se musí neustále zaučovat noví pracovníci.

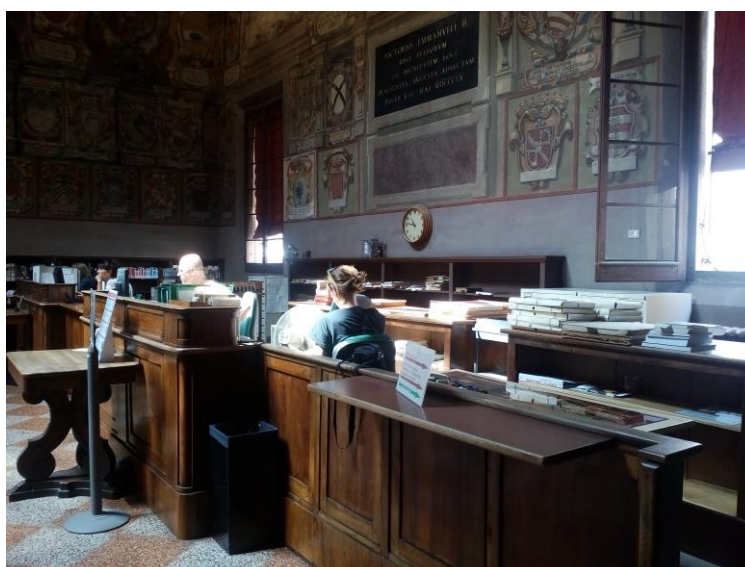
Knihovna BUB nezajišťuje elektronické informační zdroje. Ty si zajišťují fakulty samy. Vyučující ani studenti EIZ moc nevyužívají a neumí s nimi pracovat, proto knihovna nabízí kurzy a školení k jejich využití.

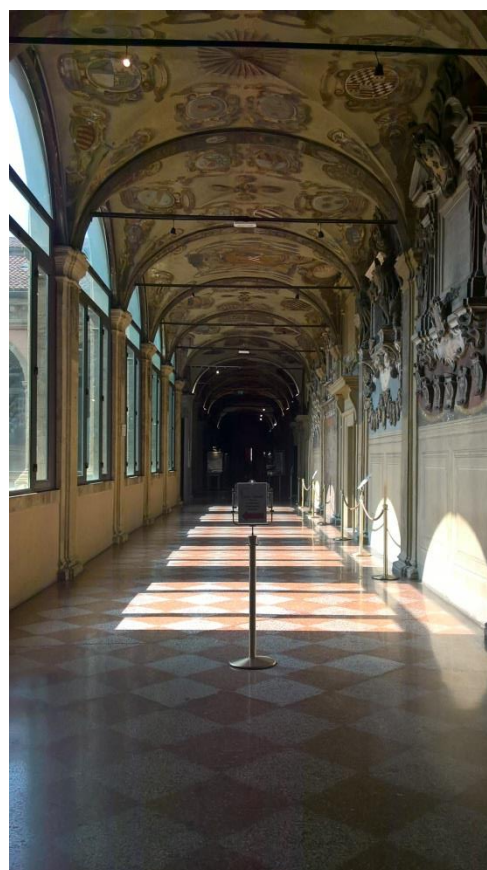
Biblioboxy knihovna nevyužívá, ale přemýšlí nad jejich pořízením.

Nákup knih si knihovna obstarává sama. Specializované oddělení sleduje seznam povinné a doporučené literatury a nakupuje si knihy, které jsou profilované podle jejího fondu. Nákup hradí univerzita.

Biblioteca Archiginnasio

je veřejná knihovna specializující se na odbornou literaturu a literaturu o Bologni a regionu Emilia-Romana. Původně byla založena v 16. st. jako součást univerzity. V současné době ji spravuje město Bologna.

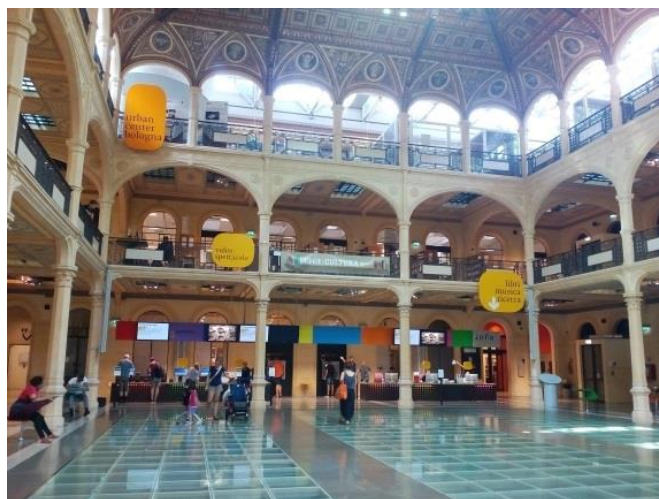
Knihovna slouží pro širokou veřejnost i jako studovna. Stejně tak, jako BUB využívají centrální katalog propojený s ostatními knihovnami. Tento systém vznikl před několika lety.

Staré tisky až do r. 1960 mají zachovaný lístkový katalog, který je skenovaný do online verze. Od roku 1961 je katalog v elektronické podobě.

Biblioteca Sala borsa

je městská knihovna, jejíž fond je orientován na současnou a moderní literaturu. Je přístupný stejně jako ostatní knihovny široké veřejnosti. Ve staré budově v centru města jsou nově zrekonstruované prostory přímo na míru dané knihovně. Knihovna slouží velmi dobře i jako komunitní centrum, je zde umístěna kavárna a přednáškový sál.

Biblioteca di discipline umanistiche, Biblioteca del Dipartimento di Filosofia e Comunicazione – Facoltà di Lettere

Patří mezi knihovny, které si spravují fakulty samy. Těchto fakultních knihoven je na univerzitě velké množství (asi 200). Nákup knih i zajišťování provozu a zaměstnanců si fakulty obstarávají samy. Studenti mají možnost si z volitelných předmětů vybrat výpomoc v knihovně. Za což získají určitý počet kreditů.

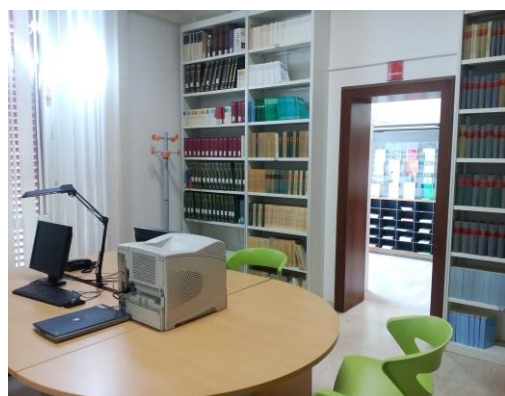
Studenti a jiní uživatelé si mohou půjčit 4 výtisky na měsíc. Doktorandi, vyučující a absolventi 8 výtisků na dva měsíce a docenti a vědci 8 výtisků na dva měsíce. Tři dny před vypršením výpůjční lhůty knihovna posílá upozornění a čtenář si může výpůjčky prodloužit na dalších 30 dnů. Žádání o prodloužení je možné online, telefonicky, e-mailem. Knihy mohou být prodlouženy v případě, že nejsou rezervovány jiným čtenářem.

V případě, že uživatel knihy nevrátí, má blokovanou možnost půjčování knih. Pokud uživatel knihy nevrátí do 28 dnů, ztrácí práva půjčování knih ve všech knihovnách v rámci univerzity až do návratu všech zapůjčených knih. Tento zákaz výpůjček nastane po 3 upomínkách.

Biblioteca di discipline umanistiche

Biblioteca del Dipartimento di Filosofia e Comunicazione - Facoltà di Lettere

Závěr z cesty: Systém knihoven v Bologni je jiný, než v České republice. Knihovny jsou navzájem provázány centrálním (společným) katalogem. Kooperují spolu a mají jednotná pravidla pro všechny uživatele. Jsou otevřené – přístupné jak pro studenty, tak pro veřejnost. Poplatky na rozdíl od českých knihoven nevybírají. Jelikož jsou jejich budovy historické, mají problém s místem a moderním vybavením. Ve srovnání s nimi má výpůjční oddělení naší knihovny osobnější a individuálnější přístup k uživatelům, širokou nabídku elektronických zdrojů a také větší aktivitu na sociálních sítích. Inspirativní je naopak jejich vzájemná kooperace mezi knihovnami.